Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 13 V Ljubljani, petek 17. januarja 1941 Leto VI

Naskok na Tobruk se začenja

Podrobnosti o letalskem napadu na oporišče Catanio
Nemški bombniki nad Malto

London, 17. jan. m. UP. Po najnovejših poročilih iz Afrike je pritisk angleške vojske na Tobruk vedno hujši, tako da je treba pričakovati, **da bo trdnjava prihodnje dni, če ne že prihodnje ure, morala pasti.** Topniški ogenj, ki se je pričel pred več dnevi, ne preneha niti za trenutek.

Nekje v Italiji, 17. januarja. o. Stefani poroča: 223. italijansko uradno vojno poročilo pravi o bojih v Libiji:

Običajno udejstvovanje topništva na bojišču pri Tobruku ter naših hitrih oddelkov na področju Giarabuba Naša letala so bombardirala ceste in sovražnikove priprave jugovzhodno od Tobruka. Eno sovražnikovo letalo je pri ogledniškem poletu izven Tobruka sestrelila protiletalska artilerija kr. mornarice.

Nekje v Italiji. 223. uradno vojno poročilo pravi med drugim:

V noči od 15. na 16. januar so sovražni bombniki bombardirali Catanio in povzročili malenkostno škodo. Bilo je nekaj ubitih in ranjenih.

London, 17. jan. o. Reuter. Po fotografijah, ki so jih naredila angleška ogledniška letala, je dokazano, da je zadnji nočni napad angleških bombnikov na nemško letalsko oporišče v sicilijski Catanji bil dosti hujši, kakor pa so v začetku mislili. Trideset do štirideset nemških letal je ob napadu zgorelo ali pa je bilo hudo poškodovanih. Ena letalska lopa je bila popolnoma razbita, druga hudo poškodovana, tretja pa zadeta. Upravna in stanovanjska poslopja so bila tudi zelo poškodovana. Lijaki od bomb so posejani po vsem letališču.

Prav tako hud je bil letalski napad na glavno italijansko oporišče v Libiji, vojno luko Benghasi. Glavni pomol v pristanišču je bil hudo bombardiran in povzročeni so bili obsežni požari na poslopjih okoli glavne carinarnice. Do hude eksplozije je prišlo v začetku glavnega pomola. Druge bombe so zadele poslopja ob obrežju in poškodovale tudi vladno palačo. Napadene so bile tudi ladje v pristanišču.

Med Tobrukom in Derno angleški lovci neprenehoma krožijo, a ne pride do nobenega letalskega spopada z nasprotnikom.

Nekje v Italiji, 17. jan. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Skupina nemških bombnikov je izvedla napad na vojaške cilje na otoku Malti. Bombe velikega in srednjega kalibra so padle na La Valetto in na letališče.

Malta, 17. jan. Reuter. Pri bombardiranju Malte ni bila v sredo prizadejana nikakršna večja dejanska škoda. Človeških žrtev ni bilo.

Pred pomiritvijo med Bolgarijo in Turčijo

Ugibanja o vojaških posvetih v Ankari

Sofija, 17. januarja. m. V dobro poučenih bolgarskih vladnih krogih izjavljajo, **da se odnošaji med Bolgarijo in Turčijo zboljšujejo ter da je v kratkem treba pričakovati razgovorov o umiku turških in bolgarskih čet iz obmejnih področij.** V zvezi s tem pričakujejo v Sofiji, da bo že prihodnje dni sprispel tja posebni odposlanec turške vlade, najbrž pomočnik načelnika turskega generalnega štaba Gunduza.

Berlin, 17. januarja. m. Bolgarski poslanik v Berlinu, Draganov, je snoči odpotoval v Sofijo.

Sofija, 16. jan. o. Kralj Boris je sprejel danes ob 11. dopoldne predsednika vlade dr. Filova. Trdijo, da je predsednik dr. Filov predložil kralju poročilo o notranjem položaju in o razpoloženju ljudstva po svojih osebnih vtisih in vtisih ostalih članov vlade, ki so jih dobili na več zborovanjih po raznih bolgarskih krajih.

Ankara, 17. jan. TCP. Turško časopisje ne prinaša nobenih razlag niti poročila o vojaških pogajanjih, ki se v Ankari vodijo med turškimi in angleškimi predstavniki. O vsebini razgovorov ne poročajo nič podrobnosti. V diplomatskih krogih menijo, da ti razgovori niso bili le splošnega značaja, kakor to trdi uradno poročilo angleške vojne delegacije. Vsi predpostavljajo, da so angleški vojaški dostojanstveniki prišli v Ankaro z določenim programom in da je njihov cilj, da turško vlado pridobijo za določene obveznosti.

Posveti za preosnovo in izpopolnitev vlade

Napovedi o ustanovitvi ministrstva za prehrano in ljudsko kulturo

Belgrad, 17. jan. m. Politični razgovori v zvezi s spremembo in izpopolnitvijo sedanje vlade, se nadaljujejo tudi danes. Voditelji posameznih vladnih skupin se shajajo ter razpravljajo o političnem razpoloženju in položaju. Nekateri zatrjujejo, da bo sprememba vlade izvedena že danes, drugi pa spet trdijo, da se bo zavlekla še za nekaj dni.

V zvezi s spremembo sedan je vlade in njeno izpopolnitvijo, se omenja tudi ustanovitev nekaterih novih ministrstev, tako med drugim *ministrstva za prehrano, ministrstva za ljudsko kulturo,* ki bo prevzelo v svojo pristojnost *tisk, radio, film, gledališče* od prosvetnega ministrstva, *kulturne stike s tujino ter posle ministrstva za ljudsko telesno vzgojo.* Ministrstvo za vere, ki se je nekaj časa tudi omenjalo, se kakor kaže, zdaj ne bo ustanovilo ter bo verske posle prevzelo prosvetno ministrstvo.

Za vsa ta ministrstva ter za tista, ki zdaj niso zasedena, imenujejo vedno nove kandidate. Zaradi bližnje spremembe vlade se v Belgradu mudi še vedno tudi politični naslednik dr. A. Korošca, predsednik dr. Kulovec, ki ima vsak dan sestanke z vsemi vodilnimi političnimi osebnostmi.

Nemški zažigalni poleti nad Anglijo se nadaljujejo

London, 17. januarja. o. Snočnji napad na angleško otočje je veljal v glavnem nekemu mestu v zahodni Angliji. Bili so posamezni napadi na nekatere kraje ob južni obali. V glavnem napad ni bil hud. Povzročenih je bilo več požarov in nekaj resnejših poškodb na stavbah. Smrtnih žrtev ni bilo mnogo. Poškodovanih je bilo več hiš po drugih mestih.

Berlin, 16. januarja. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča snoči: Nemško vojno letalstvo je včeraj izvedlo ogledniške polete ter obmetavalo z bombami neko sovražnikovo vojaško taborišče in še neki drugi cilj v jugovzhodni Angliji. V noči od 15. na 16. januar je določeno število naših bombnikov kljub slabemu vremenu napadlo v zaporednih valovih v vojaškem oziru važne cilje v nekem mestu srednje Anglije. Napad manjšega obsega je bil izveden na London. Na železniški postaji je bilo doseženih nekaj neposrednih zadetkov.

Potop angleške križarke in dveh laških parnikov

London, 17. jan. Reuter: Britansko pomorsko poveljstvo je izdalo naslednje uradno poročilo: Admiraliteta z obžalovanjem sporoča, da je bojna ladja Southampton popolnoma izgubljena, kakor je bilo to sporočeno že 14. januarja. Križarka Southampton je bila zadeta ob letalskem napadu na naše ladje na Sredozemskem morju. Na ladji je izbruhnil požar, ki je zavzel tolikšen obseg, da je bilo ladjo treba zapustiti. Večina mornarjev je rešena.

Obveščeni smo dalje, da je angleška podmornica «Pandora« potopila v srednjem delu Sredozemskega morja dve italijanski oskrbovalni ladji. Obe potopljeni sovražnikovi ladji sta imeli približno po 5000 ton nosilnosti in sta plula proti jugu. Ena je prevažala, kakor poročajo, motorizirane oddelke.

Nemško poročilo o drugem bombardiranju »Illustriousa«

Berlin, 17. januarja DNB: Na angleško letalonosilko »Illustrious«, ki se je s hudimi poškodbami po bitki v Sredozemskem morju morala umakniti v neko sredozemsko pristanišče, je bil včeraj izveden nov napad, katerega so se udeležili tudi nemški bombniki. Bomba težke vrste in dve bombi srednje vrste sta zadele letalonosilko. Po obvestilih, ki so jih dobila nemška pristojna mesta, je gotovo, da angleško poveljstvo v sedanji vojni te letalonosilke ne bo moglo več uporabljati. Kljub močnemu obrambnemu ognju se s tega poleta ni vrnilo samo eno nemško letalo.

Načrti za preureditev italijanske vojske v Albaniji

Milan, 16. januarja. m. Vojni dopisnik »Corriere della Sera« poroča z albanske meje, da bo novi poveljnik italijanske armade v Albaniji general Cavallero organiziral italijanske vojne sile na novi podlagi. Po dve in pol mesečnih skušnjah v bojih v Albaniji so se pokazale potrebne nekatere spremembe in novi načrti. Po tem načrtu bo Cavallero organiziral samostojne vojaške skupine v Albaniji.

Z albanskih bojišč

Atene, 17. januarja. Atenska agencija: Na uradnem mestu izjavljajo, da pomeni poročilo o delovanju angleških čet na albanskem bojišču samo zlobno pačenje resnice, ker se na albanskem bojišču bori samo grška vojska. Pomoč, ki jo Velika Britanija daje Grčiji, obsega samo letalsko pomoč. Stalno napredovanje grških čet, zavzemanje utrjenih postojank in vsakodnevni plen vojnega materiala in ujetnikov najboljše izpričujejo o borbeni moči grške vojske.

Angleški bombniki vnovič vso noč nad Wilhemshavenom

London, 17. jan. Reuter. Angleški nočni napad od srede na četrtek je bil od vseh dosedanjih napadov na Wilhelmshafen najhujši. Naravnost so bile zadete vojaške stavbe, ladjedelnice in skladišča. Povzročeno je bilo veliko požarov, tako da se je videl odsev ognja 240 km daleč. Wilhelmshafen je važno pomorsko oporišče, ker ima ladjedelnice, kamor lahko gredo v popravilo do 35.000 tonske ladje ter se hkratu lahko tam popravlja do 24 podmornic. To noč je trajal napad na Wilhelmshafen od osmih zvečer pa do ene popolnoči. Ob petih zjutraj so se vsa angleška letala vrnila v svoja oporišča. — Nocojšnjo noč so angleška letala spet poletela nad Wilhelmshafen ter povzročila zopet veliko škodo. To je bil 41. angleški napad na to nemško podmorniško oporišče. Trajal je domala vso noč.

Berlin, 17. jan. o. Nemško vrhovno poveljstvo poroča o angleškem predsnočnjem napadu na Wilhelmshafen:

Nadaljevalo se je polaganje min pred angleškimi pristanišči. Sovražnik je na nekaj krajih v Severni Nemčiji metal rušilne in zažigalne bombe. V Wilhelmshafenu je izbruhnilo nekaj požarov na stanovanjskih hišah. Po zaslugi organov javne varnosti, oddelkov pomožne službe in oddelkov za pasivno zaščito so bili požari omejeni.

Tudi na pristanišče je padlo nekaj zažigalnih bomb, ki pa niso povzročile pomembnejše škode. V Wilhelmshafenu je bilo pri tej priliki ubitih 20 ljudi, ranjenih pa 25.

Anglija se ne bori za obrambo svobode, temveč zato, da bi s pomočjo Amerike vsilila svetu angleški red, kar pomeni izdajo nad Evropo. Nemčija in Italija imata pravico zahtevati, da neodvisnost Evrope spoštuje tudi Amerika, katero kliče Churchill v Evropo. To skupno angleško varuštvo nad evropsko celino, bi pomenilo konec evropske omike, piše »Giornale d'Italia« o zadnjih govorih angleškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra.«

V času, ko je novi angleški zunanji minister, ki je že enkrat romal v Moskvo, čutil potrebo, da na novem mestu kot prvega sprejme sovjetskega poslanika, je Sovjetska Rusija dala Angliji in demokratičnim državam novo zaušnico s tem, da je z Nemčijo sklenila gospodarsko-politični sporazum, ki po obsegu nima primere v novejši zgodovini. S tem je Sovjetska Rusija še enkrat jasno pokazala, komu hoče v sedanji vojni pomagati in kako so napačni računi, da se bo lepega dne pridružila demokracijam, piše ameriški dnevnik »Christian Science Monitor«.

Bolgarija mora biti budno na straži spričo vse večjega zbiranja turških čet na bolgarski meji. Ker je ogromna turška vojska na bolgarskih mejah, mora Bolgarija zaradi tega biti skrajno previdna. Storiti mora sedaj vse, da se zavaruje pred slehernim presenečenjem. Bolgarija ne bo nikogar napadla, ne ve pa, če ne bo kdo drugi napadel nje, je govoril pred dvema dnevoma bolgarski notranji minister Gabrovski.

Na madžarskih železnicah je od davi dalje za 3 dni ustavljen ves osebni promet, zaradi slabega vremena in snega, pravi uradno sporočilo, kakor to poročajo iz Budimpešte ameriške agencije.

Anglija bo v Združenih državah odslej imela dva diplomatska zastopnika: bivšega zunanjega ministra Halifaxa kot veleposlanika ter dosedanjega angleškega visokega komisarja v Kanadi Campbella, ki je bil imenovan za poslanika. Iz njegovega imenovanja je razvidno, kakšen pomen pripisuje Anglija vojni pomoči iz Amerike.

Vlada Združenih držav naj po načrtu predsednika Roosevelta postane edina nakupovalna in razdeljevalna družba za vse vojne potrebščine, ki jih izdeluje Amerika. S tem bo ustvarjena pot, po kateri bodo vse te potrebščine šle tja, kamor bomo hoteli mi, ki jih bomo tako mogli jemati zase in jih oddajati drugim demokracijam, katerih obramba je važna za nas same. V tem smislu je včeraj govoril ameriški vojni minister Stimson.

Če Angleži trdijo, da se italijanski vojak ne mara vojskovati, ker ne ve zakaj, to ne drži, zakaj Mussolini je 10. junija lani in 7. januarja letos točno povedal italijanske vojne cilje: streti verige, ki jih je Anglija v Sredozemlju napela okoli Italije. Italijanski narod je vstal za boj, ko se je pred njim pokazal isti sovražnik, kakor pred nemškim narodom, tedaj ko je italijanski narod, narod pesnikov in mislecev, hotel postati svetovna sila. Vsak Italijan si je na čistem, zakaj gre v sedanji vojni in razumljivo je, zakaj hočejo Angleži dokazati Italijanom, da ne vedo, zakaj se vojskujejo, piše Karl Megerle, diplomatski urednik nemškega dnevnika »Berliner Börsen Zeitung«.

Vesti 17. januarja

Na sobotni seji francoske vlade bodo razpravljali o odgovoru, ki ga je maršalu Petainu poslal kancler Hitler na osebno sporočilo, katero je maršal Petain poslal Hitlerju pred božičem. Sklepi, ki bodo z ozirom na ta odgovor sprejeti, bodo važni za nadaljnje razmerje med Nemčijo in Francijo, poroča agencija AFI.

Za novega ameriškega poslanika v Londonu, je bil po zanesljivih obvestilih agencije Reuter določen John G. Vinant, bivši ravnatelj Mednarodnega urada za delo v Ženevi.

Utrdbe v Maginotjevi črti bodo porabili za pridelovanje sočivja in zelenjave, kar kaže, kako praktičnega in človekoljubnega duha so zmagovalci — Nemci, ker bodo s pridelki iz tega utrdbenega pasu, ki je prav malo služil v vojni, pomagali izboljšati preskrbo v zasedeni Franciji. Pridelovanju preskrbe se bo lahko posvetila tudi še neka druga država, namreč Anglija. Ni daleč čas, ko bodo začeli saditi zelje po angleških letališčih in na naglo urejenih utrdbah, napoveduje ugledni milanski dnevnik »Corriere della Sera«.

Bivši ameriški poslanik v Londonu, Kennedy, ki še vedno ni razrešen svoje službe, bo najbrž še ta teden imel govor, v katerem bo svaril Amerikance, naj ne gredo v svoji pomoči za Anglijo tako daleč, da ne bi mogli več nazaj. Kennedy je bil iz Londona odpoklican prav zaradi tega, ker je nasprotoval popolni ameriški pomoči za Anglijo. Njegov nastop pa ameriškega sklepa ne bo spremenil, poroča agencija AFI iz Newyorka.

Nemški poslanik pri sveti stolici, von Bergen, je bil včeraj kot najstarejši član diplomatskega zbora sprejet pri sv. očetu, potem pa še pri vatikanskem državnem tajniku, kardinalu Maglioneju, poroča agencija »Transcontinental«. Njegov sprejem pri sv. očetu, čeprav na zunaj zgolj vljudnostnega značaja, je vzbudil v mednarodnih krogih precej pozornosti.

Tudi španska vlada je po poročilih italijanskega tiska izdala ukrepe za omejitev porabe kruha. Pri omejitvi so se ozirali na socialni položaj in bodo tisti, ki imajo večje dohodke, lahko kupili manj kruha, kakor pa siromaki. Najbogatejši bodo dobivali po 80 gramov kruha na dan, srednji sloj 120 gramov, siromaki pa 175 gramov.

Vsa poročila o bližnjih sestankih Hitlerja z Mussolinijem so neutemeljena, poroča agencija Stefani.

V Atenah je prišlo do večjih demonstracij zaradi vpoklica letnika 1924, to je 16 letnih fantov. Nastopiti je morala policija, ki je demonstrante razgnala, poroča nemška agencija Trancsontinental. Grška vlada je v zvezi s temi poročili dala uradno izjavo, ki pravi, da Grčija lahko vpokliče 20 letnikov vojaštva, da pa je dosedaj vpoklicala samo 12 letnikov, ker več vojaštva za zdaj ne potrebuje.

V ameriški zvezni državi Newyorku so včeraj sprejeli zakonski načrt o prepovedi komunistične stranke. Kaže, da se bo ta prepoved razširila na vse Združene države, ker je bilo ugotovljeno, da so komunisti — kakor povsod po svetu — z vohunstvom, agitacijo in sabotažami delovali po navodilih sovražnikov Združenih držav.

Mehika bo vsak napad na katero koli ameriško državo smatrala kot napad na vso ameriško celino in se takoj odločno pridružila skupni obrambi Amerike, je izjavil jasno in razumljivo mehikanski zunanji minister Padilla.

Nemški komisar na Norveškem, Terbowen, je pred dvema dnevoma sprejel slovitega norveškega pisatelja Knuta Hamsuna in ga povabil na uradni obisk v Nemčijo. Hamsun je že od vsega početka zagovornik nemškega in norveškega narodnega socializma. Vsa njegova dela so že pred svetovno vojno izhajala v nemških založbah. Od nemškega knjižnega trga je Hamsun imel in ima še zdaj milijonske dohodke.

Cilj nove francoske revolucije je obračun s preteklostjo, uvedba skupne discipline, povečanje ustvarjalne sile francoskega naroda, preporod francoske družine in obuditev domoljubja. Ta revolucija se razvija polagoma in bo dosegla cilj šele, ko bo prinesla pravo soglasje v socialne odnošaje in obnovila dostojanstvo kmečkega in delavskega stanu. Tako se glasi izjava, ki jo je francoski državni poglavar Petain dal listu »Newyork Times«.

Neka italijanska podmornica je petega decembra odplula v Severno Atlantsko morje, da bi izvedla svojo nalogo tam, kjer se italijanske podmornice doslej niso nikdar borile. Podmornica je bila prisiljena vojskovati se nekaj dni na odprtem morju z viharjem. Preteklo je štirinajst ni, preden se je prikazal sovražnik. Potem se je nekega jutra ob krasni mesečini prikazala angleška tovorna ladja, s katere podmornice niso opazili, nakar je bil izstreljen prvi torpedo, potem pa iz daljave 500 m drugi. Zaslišala se je eksplozija in to je bilo znamenje, da je ladja zadeta, poroča posebni dopisnik agencije Stefani iz nekega pristanišča ob Atlantiku.

Ameriški poslanik v Rimu Phillips je ob vrnitvi v Rim izjavil ameriškim časnikarjem, da nima nobenega posebnega sporočila od predsednika Roosevelta za italijanskega kralja. Ta njegova izjava zavrača angleške propagandne spletke, ki hočejo umetno vzbujati vtis, da postaja položaj v Italiji težaven.

Francoski parnik »Mendoza«, ki je brez angleškega dovoljenja odplul iz Urugvaya z raznim dragocenim blagom, plove zdaj v brazilskih obrežnih vodah, izven teh voda pa ga spremlja neka angleška pomožna križarka, da bo planila nanj, brž ko bo zapustil obrežje. Kaže, da je tovor na parniku tak, da ga hočejo Angleži za vsako ceno dobiti v svoje roke.

Izredna prireditev na ledu. Za mnogoštevilne prijatelje umetnega drsanja bo izreden dogodek nastop svetovnega prvaka in olimpijskega zmagovalca Karla Schäferja in njegove odlične partnerice Gillardove na drsališču Ilirije ob Celovški cesti drevi **ob 18.45.** Podala bosta ekshibicijo svoje drsalne umetnosti športnega in revijalnega značaja. Spored bo trajal približno tričetrt ure

KARL SCHÄFER, svetovni in olimpijski prvak in **FRITZI GILLARD**
dasta ekshibicijo umetnega drsanja
DANES OB 18.45 NA DRSALIŠČU SK ILIRIJE

Hudi snežni viharji so zajeli Slovenijo

Ljubljana, 17. januarja.

Silni snežni viharji so včeraj zajeli vso Slovenijo. Neprestano sneži, le tuintam nastopajo kratkotrajni presledki. Ti viharji so podobni v časovnem pogledu poletnim ploham, ki se prav tako vrste zaporedoma s kratkimi presledki. Kako naj opisuje kronist grozote teh viharjev, ki ponekod zavzemajo pravo katastrofo, velike težave vsega javnega prometa, skrbi in bolečine siromakov, ki obupno zro v prihodnje dneve, kaj bodo nosili pod zobe in kako si bodo ogrevali svoja skromna, hladna bivališča. Tem skrbem in težavam se pa pojavlja v velikem kontrastu radost ljubiteljev in gojiteljev belega športa, ko jim bo dana prav izredno ugodna prilika, da poskusijo svojo umetnost na smučeh.

Letošnji januar je v vremenskem pogledu po desetih letih vremensko najzanimivejši in najhujši. Prva polovica tega meseca se je odrezala z malimi snežnimi naleti, pač pa se je ponesla z hudim mrazom, ki je dosegal v mestu do —19 stopinj in v okolici celo nad —20 stopinj C. V prvi polovici tega meseca je metereološki zavod zaznamoval 5 snežnih dni, toda količine zapadlega novega snega so bile malenkostne. V vseh teh dneh je padlo do 10 cm novega snega. Po hudem mrazu, ko je bilo v ponedeljek —18.2 stopinji C, je nastopil nagel vremenski preobrat. Zelo nizka temperatura se je naglo dvignila proti ničli in je v torek dosegla takol-le —7 stopinj C. Torej znaten dvig za okoli 11 stopinj! Začelo je v torek počasi snežiti. Drobne snežinke so se po mrzlem zraku lovile. Tudi v sredo je tuintam poredkoma snežilo. Četrtek nam je prinesel veliko presenečenje in velike težave. Tako-le okoli 11. dopoldne je pridrvel od severovzhoda čez Karpate prvi silovit in ogromne dele naše države obsegajoč snežni val, spreminjajoč se povsod v vihar je in meteže. In včeraj je popoldne neprestano snežilo. Kratki so bili presledki, nakar so se pojavljali snežni naleti še v silovitejši formi. Snoči je posebno močno snežilo in snežilo je celo tja do zgodnjega jutra in sneži še vedno. Druga polovica januarja se je torej pričela s hudimi snežnimi naleti!

Dan gor, sneg dol!

Življenje po ulicah je bilo včeraj popoldne in snoči mahoma spremenjeno. Ljudje so hiteli in niso mnogo postajali pred bleščečimi izložbami trgovin. Vsi so bili glede vremena pesimisti. Vse je jadikovalo, kaj nam prinese hudega taka zima. Mnogi so napovedovali, da nam letošnji januar s februarjem obeta tako zimo, kakor je bila nepozabnega leta 1929. Drugi so se tolažili, da znajo nastati možne vremenske revolucije, ki bodo preprečile večjo zimsko katastrofo. Nekateri pa so kratko pripominjali:

»Dan gor, sneg dol! To je stara stvar! Preskrbimo se še s kurivom!«

Velike težave so že snoči nastopile v tramvajskem prometu. Na pomoč so prihiteli stari vozovi, predpotopne »škatlje« iz remize, da so mogli ustreči občinstvu, ki je na vseh postajališčih v navalih skušalo si priboriti prostor, da si olajša pot domov. Tramvajski promet ni bil posebno oviran zaradi snega, ker so proge snežni plugi sproti čistili, toda ovire so se pojavile na premikališčih, ker niso dostikrat premikalnice pravilno funkcijonirale in so jih morali sproti čistiti.

Avtomobili so snoči skoraj izginili in se raje zatekli v garaže. Redki so bili snoči avtomobilisti, ki so šofirali po zasneženih ulicah. Vozovni promet je izostal. Namesto voz so se pojavljale lahke sani.

Od Šiške do Rakovnika eno uro in pol

Res so bile težave s tramvajem, ki se je povsod boril proti snegu. Neki človek je imel opravka v Šiški. Snoči po 18. uri je pri pivovarni »Union« vstopil v tramvaj. Voz nabito poln. Mrki pogledi, semintja kak nasmeh. Vsi zasneženi. Tla v vozu ledena. Stopnice močno zasnežene. Sprevodnik se preriva od potnika do potnika. Tolaži godrnjače. Hop! Stop! Tramvaj stoji. Ne makne se nikamor! »Kaj pa je zopet to? Ali ne gremo naprej? Ta je lepa! Oče Tramvaj, poženitel« Take in slične opazke s pikrim dodatkom se čujejo. Na premikališču so delavci čistili premikalnice. Veselje zavlada, ko je tramvaj potegnil. Na prestopnih postajališčih dolgo, mučno in nevšečno čakanje! Ljudje so stali celo po pol ure, da so dobili svoj voz za nadaljno progo. Človek, ki se je snoči vozil do Rakovnika, se je vso pot kesal, da bo zamudil toplo večerjo. Dolenjski tramvaj je počasi rinil skozi Stari trg naprej do mitnice. Šlo je še nekam v redu. Toda na mitnici veliki križi in težave. Nasproti prihajajoči tramvaj ni mogel zavoziti čez premikalnice na svoj tir. Ostal je pred premikališčem. In sedaj! Razni posveti. Naperi, da bi spravili premikalno napravo v funkcijo. Mine skoraj pol ure. Nato se domislijo in izdajo povelje: »Prestop na drugi tramvaj!« Ta je potnike peljal nato od mitnice do Rakovnika. Ko je človek prišel domov, je ugotovil, da je snoči rabil za pot od Šiške do Rakovnika kar dobro uro in pol.

Zameti. Avtobusni in železniški promet

Po kratkih poročilih z Rakeka divjajo po Notranjskem in na gorenjem Krasu strašni snežni meteži in se na odprtih krajih pojavljajo veliki zameti, ki so visoki že do 2 metra. Železniški promet je proti Trstu zaradi teh zametov močno oviran. Tovorni in potniški vlaki, opremljeni s plugi, se s težavo prerivajo skozi zamete.

Na Blokah so hudi zameti. Velike neprilike je imel snoči Pečnikarjev avtobus, ki vozi na progi Ljubljana—Bloke—Stari trg. Včeraj ob 15.40 je odpeljal izpred Mestnega doma. Privozil je, premagujoč razne ovire, šele okoli 19. v Velike Lašče in tam obstal. Ni mogel naprej, ker je cesta proti Blokam do 1 m visoko zametena. Iz Velikih Lašč se davi ta avtobus še ni vrnil. Tudi na drugih avtobusnih progah je promet skoraj popolnoma ukinjen ali zelo težaven.

Novi sneg, ki je od včeraj do davi zapadel v višini 30 cm, je postal velika ovira v železniškem prometu. Tovorni vlaki, ki so zadnji čas vozili redno in se je situacija izboljševala, zaznamujejo zamude. Lokalni potniški vladi prihajajo z malimi zamudami v Ljubljano. Prav znatne zamude imajo drugi vlaki. Tako je OSE danes ob 9. zaznamoval že 150 minut zamude. Belgrajski vlak ima nad 1 uro zamude. Da ni še hujših težkoč v železniškem prometu, je pripisati okolnosti, *da je okoli 22. ure ponoči popolnoma nehalo snežiti in je začelo znova naletavati šele okoli 5. zjutraj.*

Maša zadušnica za dr. Korošca

Ljubljana, 17. januarja.

Danes ob sedmih zjutraj je bila svečana maša zadušnica za pokojnim velikim Slovencem dr. Antonom Korošcem. Maša je bila v frančiškanski cerkvi. Na sredi cerkve je bil postavljen velik katafalk, odet v črno. Žalno opravilo pokojnikove smrti so opravili trije duhovniki. S kora pa so donele po cerkvi žalostne pesmi. Številni pokojnikovi spoštovalci so prišli na žalno slovesnost.

Tolpa železniških tatov pod ključem

Že nekaj časa se je udejstvovala na glavnem kolodvoru v Mariboru drzna tatinska tolpa. Iz dneva v dan so se množili vlomi v vagone, tatvine v skladišču, tatvine ovc na pašniku blizu kolodvora, skratka, tatovi so kradli najrazličnejše blago, ki jim je prišlo pod roke. Najraje so imeli zavoje s tekstilnim blagom ter so odnesli samo platna več zavojev v dolžini 300 m. Sedaj, ko je nastopil hud mraz, pa so plenili tudi vagone s premogom, s katerim so se obilno zalagali. Ker je zadnje čase zelo živahen izvoz ovc iz južnih krajev v Nemčijo ter pride samo z enim transportom po 1000 in še več ovc, katere v Mariboru čez noč spravljajo na prosto na pašnike poleg kolodvora, da se živali sprehodijo ter se opomorejo za nadaljno vožnjo v natrpanih vagonih, so prežali na te ovce, dobro vedoč, da jih je težko varovati ter so odnesli večje število živali. Pa tudi pri drugih tatvinah se je ta tolpa pridno udejstvovala. Mariborska policija je strogo nadzirala vse sumljive osebe, ki bi prišle v poštev pri teh tatvinah ter ji je uspelo, da je sedaj celo tolpo razkrinkala ter jo spravila pod ključ. Vodja je bil neki Djuro Nazdračevič, ki se je priklatil v Maribor kot brezposeln klatež, potem pa je na tovornem kolodvoru od časa do čas prijel za priložnostno delo, to pa samo zato, da si je ogledal prilike ter izvohal priložnost za tatinske podvige. Svoje zbirališče pa je imela ta družba v neki gostilni, kjer so tatovi nakradeno blago tudi prodajali ter se je razvijala prava borzna kupčija za to robo. Sedaj so vsi člani družbe oddani sodišču.

Ljubljana od včeraj do danes

Včeraj pa je začelo pošteno snežiti. Sneg je padal izpod neba kakor za stavo, kakor da bi hotel nadomestiti vse tisto, kar je dosedaj zamudil. Včeraj zgodaj dopoldne je začelo. Rahel vetrček je nosil sneg, da skoraj nisi videl, kam te nese korak. Ljudje so hodili po ulicah kakor sneženi možje. Dežnik te ni prav nič obvaroval pred drobnimi snežinkami, da ti ne bi padale prav na vrat, pa čeprav si imel široko streho nad seboj. Proti poldnevu je sneg malo pojenjal. Znova pa so se odprle snežne zatvornice v popoldanskih urah, ko je medlo, kakor letos še ne. Sneg je kar vidno rasel. Ceste so kar namah postale težko prehodne, z vozovi je bila težava, ker ni šlo nikamor naprej, kolesarji pa so morali končno postaviti svoja kolesa v zimski počitek. Skoraj brez vsakega uspeha so čistili ceste, sproti jih je sneg zasipaval. Avtomobili si le z veliko težavo utirajo pot, tramvaji tiho drse po tračnicah. — Čez noč je sneg ponovno prenehal. Okrog šestih zjutraj je spet pričelo naletavati. Vse bolj je snežilo. Cele gruče delavcev so bile že v zgodnjih jutranjih urah na nogah. Porazdelili so se in hiteli čistiti najvažnejše ceste in cestne prehode. Samo na trgu jih je bilo že za manjšo četo. Kakor kaže nebo, sneg ne bo prenehal, v veselje smučarjev.

Policijska racija

Ljubljanska policija je izvedla po daljšem času spet racijo po mestu in bližnji okolici. Na zimo se je namreč v mesto priteplo precej beračev in drugih sumljivih ljudi, ki so se potikali po ljubljanskih gostilnicah in po mestnih ulicah. Največ so se ti ljudje ukvarjali z beračenjem, ki je še vedno donosen posel. Da bi pa mesto bilo vsaj za nekaj časa rešeno nadležnih beračev, je policija izvedla racijo. Policija je prijela precej delamržnežev in tudi nekaj izgubljenih deklet, ki so se ukvarjala s čudnim zaslužkom. Ko jim bodo na policiji izpraševali vest, bodo težje kalibre obdržali na policiji in nekatere oddali še sodišču, druge pa po odgonski poti poslali v domače občine. Za nekaj časa bo v Ljubljani pred njimi mir, za dolgo pa gotovo ne. Mesto jih vleče, ker je v njem življenje mnogo lažje kakor pa na deželi, kjer je treba za kruh pošteno delati.

Naše narodno gospodarstvo v novembru 1940

Iz statistike, ki jo izda mesečno Okrožni urad za zavarovanje delavcev o svojih zavarovancih, posnemamo naslednje: Povprečno članstvo OUZD-a se je za 7638 zvečalo od istega meseca lanskega leta. Članstvo je narastlo predvsem v naslednjih industrijskih panogah: pri gradnjah cest, železnic, in vodnih zgradbah, pri gradnjah nad zemljo, pri javnem prometu, pri hišnem gospodinjstvu itd. Nazadovanje zaposlenosti pa je bilo zabeleženo predvsem v tekstilni industriji z letnim padcem 994 delavcev, v industriji hrane in pijače in v trgovini.

V sezijskem pogledu se je celotna zaposlenost delavstva znižala za 2976 oseb. Zaradi pojemajoče sezije se je stalež delavcev znižal pri gradnjah železnic, cest in vodnih zgradb, pa tudi pri delih nad zemljo se je število brezposelnosnih povečalo. Izrazitejšega sezijskega napredovanja pa ni v tem mesecu zaznamovala nobena industrija.

Povprečno je bilo pri OUZD v novembru mesecu zavarovanih skupaj 108.378 delavcev. V mesecu novembru leta 1939 je naraslo število zavarovancev za 7638, v letu 1940 oktobra meseca pa je število zavarovancev padlo za 2976 članov.

*

Meščanska šola na Viču je priredila prejšnjo nedeljo v šolski dvorani božično igro «Stanko in Lenčica« z vsebino socialnega značaja. Igra, ki je zanjo žrtvoval svoje božične počitnice katehet p. Krizolog in so mu pomagali tudi člani učiteljskega zbora, je prav lepo uspela. Gledalci so radi sledili mladim igralcem, ki so nastopali v vlogah otrok in odraslih, živih in mrtvih, človeških in bajnih bitij. Čisti dobiček je bil namenjen dijaški kuhinji na meščanski šoli, ki daje petinštiridesetim najrevnejšim učencem dnevno brezplačno toplo kosilo in košček kruha. Ravnateljstvo šole se iskreno zahvaljuje režiserju in sodelovalcem, malim igralcem in obiskovalcem za naklonjenost ter sporoča, da se na splošno željo igra v nedeljo, dne 19. t. m. ponovi. Cenjeno občinstvo se na ponovno uprizoritev prav vljudno vabi.

Kontrola jajc in mleka

Tržna poročila naših dnevnikov so že večkrat izrazila željo gospodinj, naj bi tržno nadzorstvo pregledovalo jajca, če so dobra. Prav tako so se pa gospodinje pritoževale na slabo mleko. Zato tržni urad opozarja vse konsumente n kupce jajc in mleka, da strokovno osebje tržnega urada prav vsak dan kontrolira mleko in jajca ne samo na trgu, temveč tudi na mitnicah ter po mlekarnah, trgovinah in tudi po ulicah. Na živilskem trgu je tudi prostor za pregled jajc, kjer vsaka gospodinja lahko pusti pregledati jajca, ki jih želi kupiti. Vendar se pa tega gospodinje zelo malo poslužujejo in zato jih še posebej opozarjamo, da lahko vsako jajce, ki je na živilskem trgu naprodaj, da vsaka gospodinja takoj preiskati, saj ta preiskava nič ne velja. Če pa kaka gospodinja sumi, da kupuje slabo mleko, naj kar javi tržnemu uradu, ki ima že dve leti sijajno urejen nov laboratorij za preiskavanje vseh živil. Ta laboratorij je najzanesljivejši varuh, da ljubljansko prebivalstvo za dober denar dobi tudi dobra in zdrava živila.

Filmi

Ker je Združenje ljubljanskih kinematografskih podjetnikov z zadnjimi sklepi zavzelo svojevrstno stališče do slovenskega tiska in tudi do našega lista, ki je s svojimi stvarnimi ocenami marsikateremu filmu pripomogel do uspeha, sporočamo našim prijateljem, da ne bomo filmskih ocen mogli prinašati, dokler bo to razmerje trajalo. Odgovornosti za to, da naša javnost ne bo mogla biti pravilno informirana o filmih, ki jih kažejo ljubljanski kinematografi, ne pade na nas.

Hkratu moramo obsoditi tudi drugi sklep kinematografskih podjetnikov, da namreč ne bodo več dopuščali rezerviranje vstopnic. Do tega sklepa je prišlo najbrž po zadnjih lepih blagajniških uspehih. Toda taki koraki bijejo v obraz sleherni postrežljivosti, ki so jo tudi kinematografi kot trgovska podjetja dolžni svojim obiskovalcem. Prepuščamo občinstvu, ki obiskuje kinematografske predstave, da naj samo razsodi o tem nevljudnem koraku ljubljanskih kinopodjetnikov.

Vodice nad Ljubljano

Takoj v začetku novega leta so razburili trije dogodki sicer mirno vodiško občino. Na novega leta dan se je zvedelo, da je razrešen županskih poslov dotedanji župan Jerala Janko, posestnikov in gostilničarjev sin iz Polja. »Hotel je narediti dober zaključek«.

Naslednji dan, 2. januarja pa je razrešeni župan v občinskem uradu napadel občinskega tajnika, ga precej poškodoval in mu razbil nos. Tajnik je nato zbežal na orožniško postajo po pomoč. Razrešeni župan Jerala se je orožnikom pri zasliševanju celo pohvalil in svoje dejanje utemeljeval z izpovedjo, da »je hotel narediti dober zaključek«.

*

V noči od 15. na 16. januar pa je bil ob pol treh zjutraj poskušen vlom v občinsko pisarno. Vlomilec je moral zelo dobro poznati razmere v občini in na občinskem uradu. Bil je najbrž prepričan, da ga pri delu ne bo nihče motil. Prejšnji dan pa se je vrnil iz bolnišnice občinski tajnik, ki je to noč, kakor tudi že prej v časih, spal nad občinsko pisarno. Okoli pol treh zjutraj ga je prebudilo neko škrabljanje in vrtanje. Ko je planil v vežo in prižgal luč, so vlomilci zbežali. V občinskem uradu so s svedri in čigar nožnico so v naglici pozabili na tleh v občinskem uradu, zvrtali več lukenj ter odstranili že tudi nekaj lesa. Sledovi so vodili na pokopališče, kjer so vlomilci imeli kolesa, nato pa po cesti do Škaručne, kjer so sledovi izginili. Upati je, da jih bodo orožniki kmalu izsledili ter jih vtaknili tja, odkoder jim bodo onemogočeni takšni nočni obiski.

Nesreče

Včeraj zjutraj so bili reševalci poklicani v Čopovo ulico h ključavničarju Weiblu. Iz doslej še nepojasnjenega vzroka je v delavnici eksplodiral bencinski sod. Pri tem je dobil težke poškodbe ključavničarski vajenec Izidor Selan doma iz Notranjih goric. Izidor je dobil pri eksploziji občutne poškodbe po glavi in po vsem telesu. — 8 letni delavčev sinček Jože Strniša se je spet obešal na sani. Pri tem je padel pod sani in si zlomil nogo. — V bolnišnico se je moral zateči tudi 27 letni mizarski pomočnik Karel König, ki je bil včeraj zaposlen v Delavskem domu na Bleiweisovi cesti. Pri delu je po stopnjicah tako nerodna padel, da si je zlomil nogo.

NA ZAPOVED KRALJICE...

FILMSKI ROMAN

In potem se ji je začela izpovedovati:

»Jaz sem zaustavljala Vaša pisma, Vaše Veličanstvo! Samo jaz sem jim lahko pri tem zlobnem dejanju pomagala! Lord Essex, ki je mislil, da je pri Vas prišel v nemilost, se Vam je upri in je zato prišel z vojsko sem ter segel po sili! Samo to ga je zapeljalo, da je tako ravnal! Toda on ni prav nič kriv! Saj ni nič vedel! Samo jaz sem vsega tega kriva...«

Elizabeta pa ji brezčutno odvrne:

»Govoriš to, da bi ga rešila!«

Lady Penelopa pa ji je vneto dejala:

»Da! To je resnica! Res bi ga rada rešila! Pošljite, prosim, po njega!«

»Ali veš, da si si s tem svojim priznanjem sama podpisala in izrekla smrtno obsodbo?«

»Vem, na to mi je vseeno! Samo zanj mi je šlo, sebe mi ni mar!«

»Zelo ga imaš rada...«

»Da, Vaše Veličanstvo!«

»Tudi jaz ga imam rada! Toda on mene ni ljubil!«

Lady Penelopa ji z vso silo in žarom oporeka:

»To ni res, Vaše Veličanstvo! On Vas zares ljubi! Bila sem ljubosumna in zato sem...«

»Ljubosumna? Ubogi otrok!«

»Da, Vaše Veličanstvo! Bila sem ljubosumna, ker je ljubil Vas, zame pa se ni zmenil! Da Vas ljubi, mi je sam rekel!«

»Kaj je rekel?«

»Dejal je takole: »Ljubim jo bolj kakor svoje življenje!« Govorila sem mu proti Vam... on pa je kljub temu šel k Vam...«

Na te besede lepe lady Penelope, ki je po vsem videzu izven dvoma govorila iskreno v svojem velikem kesanju in obžalovanju, se je Elizabeta nemirno zganila.

Bila je ganjena.

Ali se je končno res prevarila?

Potem je zašepetala:

»Morda bi mu bila le morala bolj zaupati!... Toda zdaj je že prepozno... Nihče ne umira srečno... niti kraljica... Ali mi bo poslal prstan? Če bi mi ga poslal, še ne bi bilo prepozno, še bi bil čas...«

Penelopa ji živahno pritrdi:

»Morate poslati ponj! On je ponosen! Morate ga pripeljati sem!«

Elizabeta govori kakor sama zase:

»Jaz bom živela, on pa bo umrl!... Še bom nekaj časa živela, vladala, delila pravico in milost in zapovedovala... strašni časi! Strašne ure! Čeprav gre moje srce za njim v grob . nikoli ne bom poslala ponj!... Mora me prositi, da se lahko vrne! In prosil bo! Bo prosil... prav gotovo!«

V tem hipu se je zunaj pred vrati razlegnil nekakšen hrum.

Zdelo se je kakor da bi nekdo na vsak način zahteval, naj ga puste h kraljici.

Z radostnim upanjem vzklikne kraljica:

»Saj sem ti rekla! Essex je poslal nekoga, naj me prosi za milost!«

V sobo pa je stopil lord Cecil.

Kakor hitro ga je kraljica zagledala, je začutila v svojem srcu bolečino.

Tega človeka ni mogla prenašati.

Vedela je, kakšen je.

Vedela je, da ne prinaša dobrega, najmanj pa tega, česar se je nadejala.

Vedela je, da njega Essex, če le koga, prav gotovo ne bi poslal, naj gre k njej prosit zanj milosti.

Cecil se je prilizljeno naklonil.

Tako se priklanjajo petolizci.

Elizabeto je obšla razen odvratnosti in priskutnosti tudi jeza nad to zoprno prikaznijo.

Pogledala ga je mračno.

Cecil pa je spregovoril:

»Zunaj je ves London... Razburja se zaradi Essexa... Kričijo, da ga nihče ne sme usmrtiti...«

Elizabeta odvrne:

»Slišim... Pa kaj potem?«

»Dovolite, da razženem množico!«

»Tako! Zaradi tega ste torej prišli? Mislila sem, da imate sporočilo...«

Cecil nesramno nadaljuje:

»Essex prav gotovo ne bi mene...«

»Seveda ne, ker ne bi niti trenutek dvomil, da Vi njegovega sporočila ne boste dali naprej... Meni... To je Vaš dan!.. Izdajalci zmagujejo... Da, najboljše je biti izdajalec!... In do konca sveta bo tako!... Kače in podgane so na dobrem... njim se vselej godi najboljše... plemeniti ljudje pa so zapisani poginu in smrti...«

Hudi so ti udarci.

Cecil še ni slišal takih besedd o sebi.

O sebi in o sebi enakih, to dobro ve in razume kraljičine besede.

Toda molče mora prenesti, kar pride.

Dobro čuti, da zdaj ne sme Elizabeti niti najmanj oporekati, če ne, si bo v zadnjem hipu vse pokvaril.

Zato hoče pogovor spet napeljati drugam.

In tako tudi napravi, ko reče:

»Ljudstvo je nevarno... Ali mi dovolite, da pošljem nadnje stražo?«

Elizabeta pa mu srdito odvrne:

Ne! Ne dovolim! Pač pa Vam dajem drugo, mnogo manj ugodno in všečno nalogo!... Pošljite po Essexa, naj ga privedejo sem iz celice!«

Lord Cecil poskuša ugovarjati:

»Essex je vendar že pripravljen na smrt. Duhovnik je pri njem...«

Elizabeta pa ga samo mračno pogleda kakor je znala le ona.

In petolizniški Cecil brez besede odrine iz dvorane, da bi izpolnil neugodno povelje, ki mu ga je bila dala kraljica Elizabeta.

Elizabeta ostane sama s Penelopo.

Zaprosi jo, naj za nekaj časa odide iz njene sobe, ker bi bila rada sama, ko se bo iz oči v oči pogovarjala z Essexom.

Po ozkem hodniku se je tačas vzpenjal Essex v stolp proti kraljičini sobi.

Spremljala ga je straža.

Essex je bil bled v obraz, ker je že toliko časa preživel v temi in ni videl sončne luči.

Bil je suh in kosmat, zanemarjen.

V ječi ni bilo prilike, da bi skrbel za svojo zunanjost, pa to mu tudi na misel ni prihajalo.

Težki hrastov pokrov se je ob rožljanju zarjavelih verig dvignil in Essex je stopil v polmračen prostor.

Potem pa so se težka vrata spet spustila nazaj v svoje ležaje.

Essex se je vzravnal in mirno pogledal Elizabeto, ki se je z drgetajočim koraki napotila proti njemu.

(Dalje sledi).

Od tu in tam

Petletni načrt za povzdigo jugoslovanskega kmetijstva je izdelalo kmetijsko ministrstvo. Izvedba načrta bi veljala 1 milijardo in 800 milijonov din, kar bi povprečno letno znesło okrog 360 milijonov din. Naša država je pretežno kmetijska, vendar pa ne pridelamo toliko kmetijskih pridelkov, kolikor bi jih lahko, da bi bilo blaga dosti za domačo prehrano in obenem za izvoz v tujino. Načrt ministrstva predvideva akcijo v dve smeri. Najprej bi bilo treba dvigniti način proizvodnje z izboljšanjem kmetijskega orodja, z nakupom strojev, gradnjo gospodarskih poslopij, s pospešeno in izboljšano živinorejo in s pridobitvijo zadostnih količin živinske krme. Po drugi strani pa bi bilo treba dvigniti kmetijsko izobrazbo in v ta namen ustanoviti več kmetijskih strokovnih šol, ki bi dala mladim kmetovalcem osnovne nauke za moderno obdelavo zemlje. Načrt meni, da bi letni prispevek 360 milijonov din ne bi bilo treba jemati iz rednih državnih proračunov, temveč iz sredstev, ki bi se dobila pri izvozu naših kmetijskih pridelkov v tujino, potem pa tudi iz posebnega posojila, ki bi se najelo v ta namen.

Trgovino s kožami je postavila banska oblast v Zagrebu pod svoje nadzorstvo in bo v tej panogi veljalo popolno uravnavano gospodarstvo kakor na primer pri žitu in koruzi. Pod nadzorstvo spada vsako pridobivanje, predelovanje in trgovina s kožami. Banska oblast bo v ta namen ustanovila tudi posebno družbo, ki se bo imenovala »Zajednica kože«.

Sodišče šestorice kasacijskih sodnikov je bilo te dni, kakor vsako leto, sestavljeno. Sodišče šestorice ima nalogo reševati spore o pristojnosti med upravnimi oblastmi in upravnimi sodišči na eni strani in rednimi sodišči na drugi strani na vsem državnem področju, obenem pa rešuje tudi spore upravnih in vojaških oblasti ter sodišč. V sodišče šestorice pridejo po en zastopnik vseh šest kasacijskih sodišč v državi, in sicer: ljubljanskega, zagrebškega, belgrajskega, sarajevskega, podgoriškega in novosadskega. Ljubljansko najvišje sodišče bo predstavljal dr. Bogdan Petelin, njegov namestnik pa bo dr. Lavoslav Mastnak.

Čim je v državi predvčerajšnjim pojenjal mraz, je začel padati nov sneg. Ponekod je padal gost, ponekod rahlejši. V južni Srbiji se je dogodilo spet isto, kakor okrog novega leta. Snega je zapadlo izredno veliko naenkrat in več železniških prog je bilo zametenih. Promet na progi od Ohrida proti Bitolju so prekinili že v sredo. Nemogoč je tudi avtobusni promet. V bližini Saračinca pri Tetovu je sneg zametel na odprti progi tri vlake, ki so vozili od Skoplja proti Tetovu. Proga je ozkotirna in zato so težave tako velike ob vsakem večjem snegu. Prav tako poročajo iz Južne Srbije, da je na tamkajšnjih planinah sneg visok do tri metre. Večja nadlega se ponovno pojavlja.

Obsojen je bil v Belgradu trgovec, ki ni hotel prodajati olja odjemalcem, ki niso bili njegovi stalni odjemalci. Trgovec Banković je odklonil prodajo olja trgovcu Janičijeviču rekoč, da ga zanj nima, ker ni njegov stalni odjemalec. Janičijević ga je zato naznanil oblastem in trgovec Banković je moral pred sodišče. Proti njemu je pričal tudi policijski uradnik, ki ga je bil zaslišal in mu je trgovec rekel, da olja zato ni prodal Bankoviču, ker ni bil njegov stalni kupec. Banković je dobil zato 20 dni zapora in 3000 din denarne kazni.

Pri novoletnem rajanju so se spopadli donavski ladjarji v Pančevu. Preveč so pili in se sporekli. Da bi se izognil krvoprelitju, je Nikola Kuručev odšel v drugo gostilno. Toda njegovi nasprotniki so sklicali svoje prijatelje, obkolili to gostilno in pozivali Nikolaja na korajžo. Nikola je dolgo čakal v gostilni, nazadnje pa je lokal le moral zapustiti. Odprl je svoj nož in odšel. Zunaj je nadenj planilo več ljudi, toda dva sta se ga dejansko lotila. Nikola je enega sunil v trebuh, drugega pa v prsa. Ostali so pobegnili in pustili ranjenca na tleh. Eden je umrl, drugega pa so težko ranjenega reševalci odpeljali v bolnišnico.

Pod vlak se je vrgel v Valjevu sodnik dr. Avgust Kolarič, doma iz Celja. Dr. Kolarič ni kazal zadnje čase nobenih znakov, iz katerih bi znanci sklepali, da z njim ni kaj v redu. Usodnega dne je zgodaj zjutraj vstal in rekel ženi, da gre pospremit na vlak nekega svojega prijatelja. Odšel je k železniški progi in se nervozno sprehajal ob njej. Ko pa je iz postaje odpeljal vlak, se je pognal predenj. Vlak ga je raztrgal na drobne kose. Komisija je preiskala njegovo obleko, pa ni našla v njej nobenega poslovilnega pisma niti drugega znaka, iz katerega bi se dala njegova žalostna smrt razložiti. Dr. Kolarič je bil rojen v Celju in je bil star 50 let. V Valjevu je služboval pri tamkajšnjem okrajnem sodišču devet let.

Nove stavbe za železniško bolnišnico v Zagrebu so že pod streho. Bolnišnico gradi bolniški sklad železniških uslužbencev. Veljala bo 25 milijonov, čeprav so prvotno računali, da bodo shajali s 16 milijoni din. Bolnišnica je bila potrebna, ker so vse državne bolnišnice, v katere so člani železniške bolniške blagajne odhajali na zdravljenje, prepolne in precej nemoderne. Vse stroške vzdrževanja železniške bolnišnice bo nosila blagajna sama, le upravno osebje bo vzdrževalo prometno ministrstvo. Sedaj opremljajo bolniške stavbe s potrebnimi napravami, nato pa jih bodo opremili tudi z vsemi potrebnimi instrumenti. Verjetno bodo bolnišnico odprli že letos jeseni.

V Zagrebu še vedno traja sodna razprava proti soudeležencem umora vseučiliškega profesorja dr. Šuflaya v času diktatorskega režima. Prvi obtoženec Zwerger je bil pred meseci že obsojen na dosmrtno ječo, proti agentu Beloševiču pa se razprava ponavlja zaradi zbiranja novih dokazov za njegovo krivdo. Beloševič soudežbo taji, pač pa govore proti njemu razne priče.

V vrelo vodo je padla mala deklica v vasi Trnovcu pri Varaždinu. V hiši kmeta Kosca so pripravljali vodo za pranje perila. Deklica se je smukala okrog lonca, v katerem je bila vrela voda, in nenadoma izgubila ravnotežje. Padla je z glavo naprej v lonec in se vsa opekla. Zlili sta se ji tudi obe očesi. V strahovitih bolečinah je deklica potem umrla. V nekaj tednih je tam okoli že peta nesreča, ki se je zgodila otrokom zaradi nepazljivosti staršev.

Na dosmrtno ječo je bil obsojen ciganski razbojnik Goman, ki je pred štirimi leti s svojimi ciganskimi tovariši sodeloval pri roparskem umoru v okolici Bjelovarja. Tedaj so bili napadli bogatega kmeta in zahtevali od njega 150.000 dinarjev. Kmet jih je rotil, da toliko denarja nima, toda cigani so bili neizprosni. Kmet je prinesel 8600 dinarjev in nekaj avstrijskih srebrnikov, toda navzlic temu so ga razbojniki ubili, njegovo ženo in brata pa težko ranili. Nekaj ciganov so potem polovili in jih zaprli, le poglavar Goman je pobegnil in se skrival po Srbiji pod tujimi imeni. Ko so ga pa nazadnje izsledili, so ga postavili pred sodišče. Dobil je dosmrtno ječo.

Ali je dobro vlagati denar v nepremičnine?

Vlaganje gotovine v gospodarstvo bi bilo mnogo bolj donosno in vsemu narodu koristneje

Ljubljana, 17. januarja.

Kdor prebira posamezne številke časopisja, predvsem nedeljske številke, bo našel cele kolone inseratov raznih pisarn za posredovanje nakupa nepremičnin. Kako velik je letni promet z zemljiškimi kupčijami, nam kaže tudi letna bilanca, ki jo je naš list objavil pred dvema dnevoma in kjer je jasno razvidno, da je bilo lani prodanih mnogo zemljiških parcel za vrednost 84 milijonov in še nekaj več. Ti inserati so zgovoren dokaz, kako kapital bega v nepremičnine. Da cvete promet z nakupovanjem in prodajami nepremičnin, pa so dokaz tudi številne realitetne pisarne, ki rastejo povsod, kjer posel cvete, kakor gobe po dežju.

Vprašati pa se moramo pri begu kapitala v nepremičnine, če je ta beg koristen in ali je najbolj koristno vnovčiti denar za zemljo? Ali ga ne bi tisti, ki ga ima, mogel bolj plodonosno naložiti sebi in splošnosti v korist? Premnogokrat se namreč zgodi, da ljudje zemljišča celo preplačujejo, češ, samo da imam zemljo, ker le ta je danes nekaj vredna. Zemlja, to jim je začetna in končna misel. Kaj hitro te zagovore taki nepremičninarji, če jim predlagaš kaj bolj pametnega, kako naložiti denar. Takole se odrežejo: Četudi vse propade in čeprav denar izgubi vrednost, pa mi zemlja, pa mi tovarna, v katero sem naložil denar, le ostane.

Ali se odvišni denar ne bi mogel uporabiti razen v tovarne in zemljo še v železniške delnice, v delnice rudarskih in drugih podjetij. Tudi v takih podjetjih je denar na varnem. Pri nas je še vse polno neizkoriščenih naravnih zakladov, pa tudi vse polno prostora za podjetja, ki morajo dobro uspevati le, če jih pravi mož prime v roke. Elektrifikacija je pri nas šele v povojih, vse polno naših naravnih bogastev je še neizrabljenih. Tujski promet daje možnost za velike hotele, ki bi bili prav gotovo rentabilni. Kdo še ni pomislil, da izvažamo iz naše zemlje premnogo surovin in jih potem predelane za drag denar kupujemo spet nazaj. Ali ne bi mogli doma postaviti tovarne za predelovanje teh surovin v polfabrikate ali celo v popolnoma predelane snovi? Eno drži. Namreč, da je gospodarska razvojna možnost naše države še zelo velika in da je v naši zemlji še vse polno lepega prostora za rentabilna podjetja.

Res je, da je ljudi za take investicije zelo težko pridobiti. Kar ne verjamejo, da bi jim bil denar varno naložen, da bodo imeli oni od tega koristi, da bodo celo pri podjetju zaslužili. Le zemlja, zemlja jim je vedno pred očmi in le v zemljo verujejo. Menijo, da jih mrtva zemlja ne more ogoljufati. Prvi pogoj, da se bodo ljudje ojunačili in investirali svoj denar tudi v druga podjetja, pa je, da se ljudje počutijo varne pred presenečenji, da se ne bo lepega dne z nenadnim predpisom na njih kalkulacija vrgla ob tla. Ker so se in še delajo pri nas take napake, zaradi tega ljudje nimajo v nove podvige pravega zaupanja. Veliko nezaupanje so ljudje dobili, ko so bili tako težko razočarani tisti, ki so zaradi davčne prostosti zidali hiše. Kar na lepem je bila ta ugodnost ukinjena in razočaranje je tukaj. Vse v vsem, polno je razlogov, da so se ljudje zbali investirati denar v gospodarska podjetja in da so se raje zatekli v nakupe nepremičnin.

Napaka torej ni bila pri ljudeh, ampak pri odločujočih činiteljih, da niso znali vzbuditi v ljudeh zaupanje in voljo za investicijsko delavnost. Nasprotno, tako delavnost so naravnost ubijali.

Treba bo v bodoče gledati na to, da bodo ljudje začeli nalagati svoj denar v podjetja, ki so koristna za vse in ki dajejo zaslužka ljudem.

Nepremičnina vabi ljudi s svojo varnostjo, država pa mora vabiti ljudi h gospodarskim investicijam z rentabilnostjo. Tistim pa, ki bi hoteli sezidati nova podjetja, nove tovarne ali druge obrate, mora država nuditi čim večje ugodnosti, da prebrode začetne težave, ki se postavljajo na pot vsem novim podjetjem.

Proizvodnjo moramo zvečati, kar se da, da bomo zvišali tudi blagostanje dežele. In prav zaradi tega moramo z vsemi silami podpirati zasebno delavnost, podpirati tiste, ki imajo voljo, vložiti denar v domača podjetja in hočejo domačim ljudem dati kruha. Denar je treba, kakor rečeno, uporabiti na koristnejši način, kakor pa je nalaganje v nepremičnine. Tudi v tem je delno vzrok, da se ne moremo rešiti iz sedanjih težkih razmer. Če že ne povsem rešiti, pa razmere vsaj precej zboljšati.

Ne podpirajte lenuhov in pijancev!

Nekaj stvarnih podatkov o razmerah v stari cukrarni, mestnem zavetišču za najsiromašnejše

Sredi decembra so Ljubljančani brali nekje, kjer znani ljudje z zanimivimi propagandističnimi nagibi iz vsakega delomržneža narede literarnega junaka, ginljiv članek o življenju nezaposlenih brezdomcev v stari cukrarni ter o brezsrčnosti mestnega socialnega urada, češ, da je vsem družinam odpovedal stanovanje v stari cukrarni.

Pisec članka je nazorno opisal družinsko življenje v stari cukrarni: »Pri tem skupnem življenju na skupnih ležiščih so si pripovedovali svoje bridke zgodbe, ženske so odhajale za priložnostnim zaslužkom itd.«

Da bi pa dobrosrčna Ljubljana ne nasedla takim neresničnim poročilom, moramo objaviti tudi pojasnilo o deložaciji nekaterih družin iz mestnega zavetišča v stari cukrarni. V tem zavetišču sploh ni prostorov za družinska stanovanja. Samo izjemno je mestni socialni urad tja sprejel devet deloživanih družin, ki so prosile za streho samo za tri do sedem dni. Po tem roku se pa te družine niso izselile, niti iskale drugega stanovanja in so v vsem živele na račun mestne občine.

Mestni socialni oddelek je stranke neprestano opozarjal, naj si poiščejo stanovanja in se izselijo iz cukrarne, zaleglo pa seveda ni nič.

Ko pa je socialni oddelek zvedel, da hodijo v žensko spalnico možje, da otroci vse to vidijo, se je seveda moral pobrigati tudi za to že zaradi otrok, da se te družine izselijo iz cukrarne ter je vsaki stranki dal rok polnih 14 dni za izselitev. Poleg tega je pa vsaki stranki obljubil tudi podporo za plačilo najemnine v novem stanovanju.

Šele tedaj so nekatere stranke stanovanje dobile, socialni urad pa jim je po svoji obljubi tudi izplačal podporo.

Stanovanja pa nikakor ni hotel iskati Leopold P., ki je stanoval z ženo v cukrarni od 15. aprila 1939 z malimi presledki, stalno pa od 13. septembra lanskega leta. Na račun mestne občine je bil oddan v razne zavode v Ponikvi, Metliki, Mengšu in v hiralnico sv. Jožefa v Ljubljani, pa je povsod ušel. Po podatkih policijske uprave je bil *kaznovan že 26 krat.* Ker je pa star šele 51 let in je za delo še delno sposoben, nikakor ne spada v staro cukrarno. Med poštene nesrečneže ne spadajo delomrzneži!

Druga stranka, ki ji je bilo prebivanje v cukrarni prepovedano, je leta 1906 rojeni čevljarski pomočnik Anton B. V cukrarno je prišel lani 6. julija. Ta mladi mož je pa zaposlen ter zasluži na teden okrog 350 din! Stanovanja sploh ni hotel iskati ter je trdil, da mu mestna občina ljubljanska *mora* dati stanovanje. Kljub lepemu stalnemu zaslužku je pa ta nezadovoljnež imel v cukrarni *brezplačno vso preskrbo s hrano in stanovanjem.* Vdan je pijači in je večkrat prihajal v mestni socialni urad vinjen.

Mestni socialni zavodi niso za vzgajanje pijancev in lenuhov. Toda navzlic vsemu temu je mestni socialni urad napravil tako veliko izjemo in temu človeku dal še 150 din podpore, da je zaradi stanovanje in se naposled vendar izselil iz cukrarne.

Še vedno je pa v stari cukrarni neka Albina C., ki je baje s prej opisanim Antonom B. hodila po ljubljanskih uredništvih s svojimi pritožbami proti dobroti mestne občine, ki jo uživa že nad eno leto in tudi še sedaj. Tudi njej je mestni socialni urad že večkrat ponujal podporo za drugo stanovanje.

Mestna občina ljubljanska podpira resnično potrebne s tako visokimi vsotami, da je v petih letih izdala za čisto socialne namene mnogo nad 60 milijonov din. Pri vseh mestnih socialnih akcijah, zlasti pa s vsesvetsko akcijo in še mnogo več z akcijo za zimsko pomoč, se je dobrodelnost ljubljanskega prebivalstva izkazala nadvse sijajno. Samo letošnji redni proračun za socialno politiko znaša nad 7 in pol milijona din. Poleg tega bo pa ljubljanski odbor za zimsko pomoč gotovo imel na razpolago milijon dinarjev za podpiranje delavoljnih družinskih očetov in drugih nezaposlenih z zaslužkom pri splošno koristnih javnih delih.

Vsi, ki plačujejo davke, in vsi, ki kakor koli podpirajo mestne revežе, gotovo odobravajo ravnanje mestnega socialnega urada, če ne podpira lenuhov in pijancev ter ne daje potuhe delomržnim hujskačem.

V Ljubljani je za vse resnično podpore potrebne tako poskrbljeno, da ni treba prav nobenemu pravemu revežu trpeti gladu in mraza.

Novi železniški vozni red je za Maribor nevzdržen

Ob ukinitvi nekaterih vlakov, ki je stopila v veljavo 15. januarja, so nastopile za potujoče občinstvo mnoge nevšečnosti.

Tako je opoldanski brzi vlak (odhod iz Maribora 13.53) zaradi ukinitve brzovlaka Ljubljana—Zagreb brez zveze proti Zagrebu. Potniki se bodo na Zidanem mostu morali poslužiti novouvedenega osebnega vlaka, ki odhaja z Zidanega mosta ob 15.47 s prihodom v Zagreb ob 17.47. Ker je opoldanski brzi vlak ukinjen tudi v obratni smeri Zagreb—Ljubljana, bodo morali potniki uporabljati potniški vlak z odhodom iz Zagreba ob 12.50 in prihodom v Maribor ob 17.15. Ta osebni vlak nima zveze na brzovlak Ljubljana—Maribor, ki odhaja z Zidanega mosta 15 minut pred prihodom osebnega vlaka iz Zagreba.

Največji udarec za prebivalce severne Slovenije pa predstavlja ukinitev dosedanjega dopoldanskega vlaka Ljubljana—Maribor (odhod iz Ljubljane ob 7.55, prihod v Maribor ob 11.43), ne le ker je s tem onemogočeno enodnevno potovanje z Gorenjske in Dolenjske v štajerske kraje, temveč predvsem radi tega, ker je z ukinitvijo tega vlaka onemogočena zveza iz Belgrada v severno Slovenijo. Potniki, ki prihajajo iz Belgrada z brzovlakom na Zidani most ob 8.12, bodo morali zaradi opustitve omenjenega dopoldanskega osebnega vlaka Ljubljana—Maribor čakati na Zidanem mostu do 14.25 (na brzovlak Ljubljana—Maribor), to je več kot 6 ur.

Tudi pošta iz Belgrada bo zaradi tega prišla šele tretji dan v kraje severne Slovenije. Z ozirom na gospodarsko važnost Maribora in Celja pričakujejo vsi zainteresirani gospodarski krogi, da bo železniška uprava to izredno škodljivo in nemogoče stanje popravila, bodisi z zopetno uvedbo dopoldanskega osebnega vlaka Ljubljana—Maribor, ali pa vsaj z uvedbo novega lokalnega vlaka Zidani most—Maribor, ki bo prevzel za Zidanem mostu pošto in direktne vagone Belgrad—Maribor.

Jugoslavija : Romunija 0 : 0

Bukarešta, 16. januarja.

Danes je bila odigrana meddržavna tekma v lednem hokeju med reprezentancama Jugoslavije in Romunije. To je bilo prvo srečanje obeh reprezentanc in je zato zanj vladalo veliko zanimanje. Romunska hokejska reprezentanca je v inozemstvu dosegla že več zelo dobrih rezultatov, jugoslovanska hokejska tradicija pa je še zelo mlada. Kljub temu in kljub dejstvu, da je igrala naša reprezentanca, ki jo sestavljajo sami Slovenci, člani Ilirije dosegla izredno lep uspeh ter je po dobri igri zasluženo dosegla z Romuni neodločen rezultat 0 : 0.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v °C: največja	Temperatura v °C: najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost od 10	Veter (smer, jakost)	Padavine: m/m	Padavine: vrsta
Ljubljana	745·7	-4·	-6·2	90	10	0	19 0	sneg
Maribor	745·7	-8·0	-9·0	90	10	S_1	9·0	sneg
Zagreb	749·1	-4·0	-6·0	90	10	E_1	5·0	sneg
Belgrad	750·0	6·0	-5·(	90	6	E_1	0·4	sneg
Sarajevo	748·(	10·0	-5·0	90	10	0	6·0	in dež
Vis	744·5	8·0	5·0	90	10	SE_6	1·0	dež
Split	743·6	11·0	6·0	90	7	S_5	1·0	dež
Kumbor	745·8	15·0	7·0	80	7	SE_2	3·0	dež
Žirje	744·6	7·0	4·0	—	—	—	—	—
Dubrovnik	745·(	15·0	9·(	90	10	S_5	2·0	dež

Vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno s sneženjem. Najnižja temperatura na letališču je — 7 stopinj C.

Koledar

Danes, petek, 17. januarja: Anton, p.
Sobota, 18. januarja: Sv. Petra st.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Gaj zaslužnih na Navju je vsak dan torej tudi ob nedeljah odprt od 9 do 12 in od 14 do 17. Odkar na Navju počiva voditelj naroda dr. Anton Korošec med drugimi slovenskimi nesmrtniki, je Navje neprestano dobro obiskano in tudi iz drugih krajev romajo častilci dr. Korošca na njegov grob, prinašajo cvetje ter prižigajo sveče. Vhod na Navje je z Vilharjeve ceste.

Vprašalne pole za podatke, ki bodo služile za primer prodaje živil na živilske nakaznice, so bile dostavljene že vsem hišnim posestnikom. Če kak hišni posestnik še ni prejel hišne pole in vprašalnih pol, naj jih takoj osebno zahteva v mestnem preskrbovalnem uradu v mestnem domu, II. nadstropje, vhod s Streliške ulice.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom 22. t. t. ob pol 18 v geografskem institutu.

Predavanje: Konstruktivno jeklo. V petek, dne 17. t. m. bo univ. profesor dr. inž. Kral, predstojnik zavoda za tehnično mehaniko in preiskavo materiala, predaval o novejših dognanjih o navadnem in visokovrednem konstruktivnem jeklu z metalurškega in tehnološkega vidika s posebnim ozirom na statiko težjih modernih konstrukcij (zagrebški mostovi). Predavanje bo ob 20 v predavalnici Društva inženirjev v Ljubljani, Kazina (II. nadstr.). Društvo inženirjev vabi na predavanje vse člane in strokovnjake, ki se za stvar zanimajo.

Slovito Schubertovo »Simfonijo v h-molu« bo izvajal v ponedeljek ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani orkester Glasbene akademije na svoji simfonični produkciji v korist »Zimske pomoči«. Razen tega bomo na istem koncertu slišali še Schubertovo uverturo »Rozamundo« in Mozartov »koncert za violino in orkester« z violinskim solom sluš. Jurija Gregorca. Ves spored bo dirigiral sluš. Samo Hubad. Vstop je dovoljen s programom po 6 din (za dijake), odnosno 10. din.

V »Filozofskem društvu« v Ljubljani bo predaval drevi g. doc. dr. St. Gogala o logiki mišljenja in logiki čustvovanja, in sicer v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Vstop prost.

Slika Marije z Brezij naj krasi tudi tvoj dom!

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 17. jan.: zaprto (Generalka.)
Sobota, 18. jan.: Othello, Red Premierski.
Nedelja, 19. jan.: ob 15. uri Princeska in pastirček. Mladinska predstava — Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20. uri Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 17. januarja ob 15: Vesele žene windsorske. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Sobota, 18. jan.: Carmen. Izven. Gostovanje Ančice Jelačičeve, članice zagrebške Opere in tenorista Josipa Gostiča.
Nedelja, 19. januarja ob 15: »Pri belem konjičku«. Izven. Znižane cene;
ob 20: »Traviata«. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistinje Vanje Leventove.

Mariborsko gledališče

Petek, 17. januarja: Zaprto.
Sobota, 18. januarja ob 20: »Ples v maskah«. Red A. Zadnjič. Gostovanje Vere Majdičeve in Jana Francla.
Nedelja 19. januarja ob 15: »Cigan baron«; ob 20: »Na dnu«. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Gospodarska razgibanost v radeški občini

Nova šola v Vrhovem - Izsuševanje vrhovškega polja

V prijazni posavski vasi Vrhovo opazujemo v zadnjem času precejšnjo gospodarsko razgibanost, prvo posledico složnega nastopa tamkajšnjih vaščanov. Pomirila so se namreč dolgoletna prerekanja nekaterih vaških prenapetežev, ki so splošnemu razvoju »Martinove vasi« zelo škodila; saj se je n. pr. zaradi njih razbilo »Prostovoljno gasilsko društvo« in iz istih vzrokov se Vrhovčani ob ugodni priliki načrtne banovinske elektrifikacije po Dolenjskem niso zedinili za napeljavo električne razsvetljave. Hvala Bogu, da se je vsaj sedaj, odkar zastopajo interese največje vasi radeške občine uvidevnejši »možakarji«, strnila tipično vaška zavist in trma v pravo spoznanje, da so le s skupnim delom in složnostjo vseh prebivalcev enega kraja mogoči dobrodošli uspehi. Po izbirnem ogledu komisije, sestavljene iz zastopnikov prosvetnega oddelka banske uprave, okrajnega načelstva v Krškem in radeške občine je sedaj občina Radeče kupila za 10.000 din stavbno parcelo za zgraditev novega šolskega poslopja z dvoriščem, v izmeri 3300 kvadratnih metrov. Vrhovčani se na podlagi omenjenega nakupa na vse mogoče načine prizadevajo, da bi se začelo z zidavo že letošnjo pomlad.

Grenke izkušnje današnjih dni, ki nas svarilno uče, da mora biti naše kmetijsko gospodarstvo usmerjeno v izboljšanje rodovitnosti obdelane zemlje, so sprožile v Vrhovem obnovitveno akcijo za rešitev najpomembnejšega problema v naši občini, t. j. izsuševanje njiv in travnikov »vrhovškega polja«. Zaradi nizke lege tal in neugodne geološke sestave zemeljske površine je namreč skoraj celo »vrhovško polje« zelo močvirno. Zato ne obrode na tem polju zadovoljivo niti žitarice, niti ne dajejo travniki one sočne in sladke krme, ki je važen pogoj za vzreditev zdrave, močne in rejene živine. Ta pereči problem čaka na primerno ureditev že nekaj desetletij. Že pred svetovno vojno so Vrhovčani izposlovali vse potrebne predpriprave za začetek osuševanja svojih njiv in travnikov. Že takrat so skušali izsušiti veliko »vrhovško lužo« polno regljajočih žab, s katerimi trgovsko nadahnjeni Vrhovčani s pridom zalagajo razvajene želodce radeške »boljše družbe«. Toda vojna vihra je tudi tu prekrižala koristne račune in načrte odmaknila za nekaj desetletij z dnevnega reda. Sedaj pa so se mlajši posestniki, izšolani v raznih kmetijskih šolah, zopet lotili z vnemo in dobro voljo starega problema, k čemur jih je opogumilo zlasti hvalevredno ravnanje banovine, ki je v poučnem namenu izvedla v preteklem letu osušitev dveh močvirnatih travnikov v bližnji vasi Hotemež.

Novi načini pridobivanja pogonskih sredstev

Nemci so v ta namen poiskali takšne »surovine«, ki jih jim ne more zmanjkati

Takrat, ko so namesto plina začeli uporabljati pri motorjih kot pogonsko sredstvo bencin, je motor začel dobivati neprimerno večji pomen kot prej. Izpopolnitev motorja pa je sprožila tudi nadvse pomembno vprašanje, kako bi se človek lahko v zadostni meri založil in stalno oskrboval s pogonskim sredstvom, zlasti z bencinom.

Bencin so sprva dobivali izključno iz zemeljskega olja kot naravnega proizvoda, šele v najnovejšem času pa ga pridobivajo v ogromnih količinah tudi na takoimenovani sintetični način iz premoga. Zlasti Nemčija se je na tem polju odlikovala. Stikanje za novimi načini pridobivanja pogonskih sredstev pa še ni končano. Zdaj v Nemčiji delajo na to, kako bi pogonska srestva mogli pridobivati ne iz zemeljskih olj in tudi ne iz premoga, pač pa iz čisto drugih sredstev. K temu jih ni prisilil — pravijo nemška poročila — strah pred pomanjkanjem, vsaj ne strah pred pomanjkanjem premoga, kajti Nemčija ima premoga ogromne količine na razpolago, količine, ki ne bodo izčrpane niti še čez sto in sto let. Ker bencin sestoji iz vodika in ogljika, se je rodila najprej misel sinteze ogljikove kisline in vodika, ki bi ga pridobivali z elektrolizo vode s pomočjo električnega toka, medtem ko je ogljikova kislina v ogromnih količinah na razpolago v hribinah iz apnenca in ogljikove kisline. Takšnih zemeljskih plasti Nemčiji pač ne more zmanjkati, toliko jih ima.

Nek drug postopek temelji na biološki podlagi. Ta način pridobivanja pogonskih sredstev bi bil velike važnosti zlasti za poljedelske kraje, to pa tem bolj, ker ni odvisen od izčrpljivih zalog, pač pa temelji na vsakoletnem poljskem pridelku. Vsako leto torej samo od sebe prinese nove tovrstne zaloge in jih zato ni mogoče nikdar izčrpati. Ravnatelj Raziskovalnega zavoda cesarja Viljema v Mühlheimu, prof. Fischer, je predvsem začel izkoriščati vrenje maslene kisline, ki se pridobiva iz škroba, ta pa spet iz krompirja. Ta kislina se, če ji dodamo nekaj kislega apna, spremeni v neko zelo trdno snov, ki se skoro stoodstotno da uporabiti za proizvodnjo pogonskih sredstev. Takšn masleno kislino pridobivamo na razne načine, med drugim tudi tako, da škrobu pridamo gotove bakterije, zaradi katerih se začne kemično presnavljati.

Zemljevid k bojem v Severni Afriki.

Iz Združenih držav bo od februarja dalje prepovedan vsak izvoz kovin, ki prihajajo v poštev za vojno industrijo in obrambo, je izjavil predsednik Roosevelt včeraj.

S hudim zaporom bodo kaznovani vsi, ki bi v tisku širili novice, ali izjave, ki spravljajo v nevarnost nevtralnost Argentine. Prav tako bodo kaznovani vsi, ki bi s tiskom žalili tuje državne poglavarje ali tuje poslanike v Argentini. Tak ukrep je izdala argentinska vlada zaradi vedno hujših napadov argentinskega tiska na Nemčijo, na delovanje nemških uradnih zastopnikov v Argentini.

Angleški pilot Eves je pripeljal iz Amerike v Anglijo nov bombnik ter z njim potolkel vse dosedanje brzinske rekorde. Zajtrkoval je v Ameriki, malical v Angliji. Koliko ur je vozil, ni znano, vendar pa najbrž pod deset ur, tri in trideset minut, kolikor je znašal dosedanji rekord.

Revolucija na Sredozemskem morju je v polnem teku. Res bo morala rešiti še velike in odločilne naloge, toda z dosedanjimi dogodki je že dokazala svojo zgodovinsko zakonitost. Težnje te revolucije kažejo v pravi luči vojaške dogodke v Albaniji in Libiji in jim določajo prava razmerja. To so res nepričakovani udarci, ki pa vendar ne bodo mogli ustaviti nujnega zgodovinskega poteka dogodkov, piše ugledni nemški dnevnik »Frankfurter Zeitung«.

V tednu do 5. januarja so Angleži izgubili samo štiri trgovske ladje s 14.600 tonami. To je od začetka maja najmanjša tedenska izguba. Razloge, zakaj je nemško delovanje na morju zdaj manjše, je po sodbi angleških listov v dejstvu, da so Angleži močno razbili najvažnejša nemška podmorniška oporišča v Franciji.

Voditelj norveških narodnih socialistov, znani Quisling, je imel po radiu govor, v katerem vabi mlade Norvežane, naj ustanove prostovoljski polk, ki se pojde vojskovat za Nemčijo. Quisling je dejal, da je vojna, ki jo vojskuje Nemčija proti Angliji, vojna za ustvaritev nove evropske neodvisnosti.

Bolgarska zunanja politika se v zadnjem času ni nič spremenila, kar priča govor predsednika vlade dr. Filova. Iz tega govora je razvidno, da se Bolgarija zaveda, kaj bi zanjo pomenilo, če bi katerikoli tuji državi dovolila prost prehod čez svoje ozemlje in s tem bolgarsko državo spremenila v krvavo bojišče. Tako in podobno pišejo turški listi spričo fantastičnih govoric o tem, kaj se dogaja v Bolgariji. Sodba vseh turških listov je, da se v Bolgariji ne bo dogodilo nič, če zaradi drugega ne, zaradi tega, ker je Turčija s pol milijona vojakov ob bolgarski meji še vedno na straži.

Nova letalska proga med Evropo in Ameriko

Dolga skoraj dvakrat toliko kot dosedanja, zato pa varnejša, ker bolj proti jugu ni tako »hudih zimskih viharjev«

Odkar so vpeljali med Evropo in Novim svetom redno letalsko zvezo, se je Amerika kar nekam bolj približala naši celini. Razdalja med obema svetovoma pa se zdi, da postaja še vedno manjša, ker so tudi letala, ki redno letajo z enega brega Atlantika na drugi, vedno popolnejša in je vožnja z njimi tudi vedno manj tvegana. Še prav posebno pa je treba skrajšati to razdaljo zdaj, ko so Združene ameriške države tako odločno stopile ob stran Velike Britanije in so ji obljubile vso svojo pomoč pri njenem vojskovanju.

Da je Amerika sklenila dobiti čim boljše in čim številnejše ter stalne letalske zveze z Evropo, dokazujejo med drugim tudi besede, ki jih je te dni spregovoril nek zastopnik ameriške letalske družbe »Panamerican Airways« pred dopisnikom angleške časnikarske agencije Reuter. Dejal je med drugim, da se njegova družba pripravlja na uvedbo nove redne letalske zveze čez Atlantik. To bi bila proga Lizbona——Nova Guineja—Trinidad—Newyork. Vse je že pripravljeno, družba »Panamerican Airways« samo še čaka, da ji pristojne ameriške oblasti dajo dovoljenje za vzpostavitev te nove proge. Letala, neke vrste »Yankee Clipperji«, bodo, kakor je zatrdil omenjeni zastopnik »Vseamer. letalske družbe«, začela voziti na tej progi še ta mesec. Iz tega bi se dalo sklepati, da ameriške oblasti ne bodo prav nič nasprotovale uvedbi nove letalske zveze med obema svetovoma.

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, zakaj se je »Vseameriška letalska družba« odločila vpeljati novo letalsko progo, in sicer skoraj dvakrat daljšo kot pa je sedanja, po kateri imajo »Clipperji« neposredno zvezo med Lizbono in Newyorkom. Poudarjajo samo to, da bo nova proga dosti varnejša kot je dosedanja Lizbona — Bermudi — Newyork, varnejša pa zato, ker da tod ni hudih zimskih viharjev. Morda mislijo pri tem tudi še na kakšne druge »viharje«, ki so začeli posebno hudo razsajati po zadnjih ameriških pomembnih odločitvah.

17.137 vagonov izgubljene prtljage

V tistih nesrečnih dneh, ko so nemške divizije vdrle v Francijo in po zlomljenem francoskem odporu drle naprej, je nastala velika zmešnjava in vse je bežalo brez cilja križem kražem. V tej zmešnjavi se je izgubilo in ostalo na železniških postajah na kupe prtljage. Vse to je ostalo brez gospodarja. Izgubljene prtljage je ostalo toliko, da bi lahko napolnili 17.137 vagonov ali 3400 vlakov. V 109.00 primerih so ljudje zahtevali stvari nazaj in so jih tudi v 25.000 primerih dobili. V Parizu imajo zdaj na štirih krajih številne urade za iskanje izgubljenih stvari, po večjih francoskih mestih pa so organizirali še 17 takih uradov. Predmete, ki njih lastnikov ne bodo mogli najti, bodo prodali na javni dražbi, kakor jih prodajajo pri nas.

Zdaj je v nevarnosti vsa italijanska Cirenajka. General Wawel je prvi angleški vojak, ki je začel ofenzivo, pravi nemški dnevnik »Hamburger »Fremdenblatt«.

„Žena s trojnim življenjem" - poročena

Na veliko presenečenje vsega filmskega sveta v Hollywoodu in v Ameriki, ne da bi kdo vedel ali slutil, se je na samega Novega leta dan nenadno poročila slovita ameriška filmska igralka Bette Davis. Njeni filmi, zlasti zadnji »Žena s trojnim življenjem« so bili tudi pri nas deležni velikega uspeha. Zato je tudi za ljubitelje lepih in dobrih filmov pri nas ta novica tudi zanimiva.

V Hollywoodu ni tej igralki nihče prisojal, da bi se mislila ženiti. Njeno umetniško delo jo je tako zavzemalo, da se ni utegnila baviti z ničemer drugim. Bila je igranju tudi tako s srcem vdana, da se je zdelo, da bi jo sleherno močnejše zasebno življenje motilo pri filmskem delu.

Bette Davis.

Toda tihe vode globoko dero. Čeprav ni bilo svetu — niti vsevedni ameriški javnosti — znanega nič o kakšnem posebnem prijateljstvu igralke s komerkoli, so ljudje 1 januarja zvečer vendarle brali, da se je Bette Davis poročila z Arturjem Farmsworthom iz Bostona. Zanimivo je, da Farmsworth nima nič zvez s filmom ali z umetnostjo ali vsaj s časnikarstvom, temveč je samo navaden, dasi imovit človek. Velika igralka je šla srečo iskat med navadne zemljane. S tem je še zlasti presenetila vse, celo lastnega šefa za reklamo, ki bi po službeni dolžnosti moral za vse take reči vedeti ter jih zaradi reklame o pravem času razbobnati.

Prvi veliki film, ki ga bomo videli s to igralko, je zgodovinsko delo »Na zapoved kraljice«, po romanu, ki ga prinaša naš list.

Stvari, ki so vsak dan na vrsti:

Kruh

Žitna zrna meljemo v moko. V mlinih žito najprej očistijo, odstranijo mu prah, pesek in plevelova zrna. Žito meljejo na dva načina: na enostaven, ali pa na postopen način. Pri enostavni mletvi meljejo žito med dvema vodoravno ležečima mlinskima kamnoma. Po tem načinu dobijo takoj mnogo moke, ki pa je bolj črna kakor pri postopni mletvi. Primešanih ima vedno nekaj fino zmletih otrobov. V velikih, tako imenovanih valjčnih mlinih pa meljejo postopno. Pri tem načinu dobimo debel zdrob, navaden zdrob, droben in moko.

Važna lastnost moke je, da se da z vodo mesiti v plastično testo, iz katerega pečejo v pekarnah kruh. Da kruh vzhaja, uporabljamo droži, ki jih izdelujejo po večjih tovarnah špirita in žganja. Ko drozgalica močno alkoholno vre, se posnamejo glive kvasovke, ki se na sitih očistijo in nato stiskajo na filtracijskih stiskalnicah. Droži se proizvajajo večinoma iz melase, slada, žita in koruze. Hrana glivam kvasovkam so: sladkor, beljakovine, amonijeve in druge soli. Drože, kakršne prodajajo v prodajalnah, so torej glive kvasovke in njih hrana.

Za pripravo kruha zmešajo torej moko in droži z vodo in soljo. Nato zgnetejo zmes v gnetljivo testo, ki je zaradi lepila vlečno. Testo pustijo na gorkem (20—30 stop. C), da vzhaja. V toploti se škrob začne pretvarjati v tako imenovani dekstrin in sladkor, ki pod vplivom kvasovk alkoholno zavre in se razkraja v alkohol in ogljikov dvokis. Alkohol in ogljikov dvokis težita v plinasti obliki na prosto.

Ker rastlinski klej dela testo vlečno, ne moreta zlahka uhajati. Zato vzdigujeta testo in ga rahljata. Ko je testo zadosti vzšlo, narede iz njega kruh v raznih oblikah, ki ga potresejo s suho moko in pustijo še enkrat nekoliko vzhajati. Nato kruh v pečeh spečejo pri vročini 160—250 stop. C. Vročina kvasovke uniči, voda, alkohol in ogljikov dvokis pa izhlape. Tako nastane lahko prebavljiv kruh z luknjičasto sredico ter okusno skorjo, ki jo deloma sestavljata dekstrin in karamel.

S kvasovkami pridejo v kruh encimi, ki tvorijo okusne snovi, in vitamini, ki so potrebni za pravilno prehrano.

Pekarska obrt se je začela v novejšem času vedno bolj in bolj industrializirati. Testo gnetejo in delajo hlebčke že posebni stroji. Peči grejeta para in elektrika.

RADIO

Program radio Ljubljana

Sobota, 18. januarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Hitro, hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi — 13.02 Hitro, hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! — 14 Poročila, objave — 17 Otroška ura: Nastop otrok, vodi gdč. Sl. Vencajz — 17.30 O tičicah plošče pojo — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Koliko je resnice na ljudskih vremenskih pregovorih (g. Janko Sicher) — 19 Napovedi, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 Nekaj lahke glasbe (plošče) — 20 Zunanjepolitični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Jože Vombergar: Boj draginji. (Iz cikla »Vesele in žalostne iz življenja Jake Smodlake). Izvajajo člani Radijske igralske družine, vodi ing. Ivan Pengov — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Radijski orkester).

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30: Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVI SLUŽBI

Mož, ki mu je GPU naročila preiskavo, ga je silil, naj prizna, da je v službi nemške obveščevalne organizacije. Kiepenberger se je branil »priznati« in se zagovarjal:

»Vprašajte Krivickega, če bi mogel jaz postati narodnosocialistični vohun. Krivicki ve, kaj sem delal v Nemčiji.«

Uradnik GPU ga je vprašal:

»Ali ste poznali generala von Bredowa, voditelja vojaške obveščevalne službe v nemški vojski?«

Kiepenberger je odvrnil:

»Seveda sem ga poznal. Bil sem član komunistične skupine v državnem zboru in kot tak v komisiji za vojaške zadeve.«

General von Bredow je pogosto prihajal k tej komisiji državnega zbora. Drugega obtežilnega gradiva proti Kiepenbergerju GPU ni imela. Toda vseeno je neustrašeni bojevnik »priznal«, ko so ga šest mesecev dolgo »spraševali«, da je bil v službi nemškega vojaškega vohunstva. Neprenehoma je ponavljal:

»V moji glavi je žebelj; dajte mi kaj, kar me bo pripravilo do spanja.«

Mi, sovjetski častniki, smo organizirali nemške komunistične vojaške oddelke, podlago nemške rdeče vojske, ki naj bi nikdar ne nastala. Delali smo to prav po načrtu s tem, da smo to vojsko razdelili v stotnijo, v enote po sto mož. Sestavljali smo sezname komunistov, ki so med vojno služili ter jih urejali po njihovi vojaški stopnji. Po teh seznamih naj bi se uredil častniški zbor rdeče vojske. Organizirali smo tehnični štab iz izkušenih strokovnjakov: strojniških in topniških častnikov, organizirali smo jedro letalskega oddelka in obveščevalno službo, katere moštvo so tvorili izurjeni radiotelegrafisti in telefonisti. Ustvarili smo tudi žensko organizacijo ter ženske šolali za strežniško službo.

V Poruhrju pa nas je francoska zasedba postavljala pred čisto drugo vprašanje. Poruhrje je postalo prizorišče ene najčudnejših iger v zgodovini. Ker se Nemci niso mogli upirati Francozom z oboroženo silo, so se vojskovali s pasivnim odporom. Zapirali so jame in tovarne, samo straže so ostajale na kraju samem, da ni vdirala voda v rove in da so stroji po tovarnah ostali uporabljivi. železnico so skoraj docela ustavili. Nezaposlenost je bila splošna. In čeprav je bila berlinska vlada že sredi fantastičnega razvrednotenja denarja, je v resnici preskrbovala vse prebivalstvo v Poruhrju.

Francozi pa so hkratu dajali poguma separatističnemu gibanju, ki je hotelo vse Porenje ločiti od Nemčije in urediti neodvisno državo. Površni opazovalci so menili, da je separatistično gibanje samo francoska propaganda. V resnici je pa to gibanje bilo zelo resna in po vsej pokrajini globoko zakoreninjena stvar, ki bi bila leta 1923 Porenje odtrgala od nemške države, če bi se mu ne bili upirali Angleži.

Po mnogih porenskih stanovanjih sem videl kipe Napoleona, ki je nekoč ustvaril Rensko zvezo. Prav pogosto sem slišal prebivalce, da so tožili, kako Prusi ropajo njihovo bogato deželo.

Komunistična stranka je separatističnemu gibanju nasprotovala z vsemi sredstvi, ki so ji bila na razpolago. Geslo Kominterne je bilo: »Boj Stresemannu in Poincareju!« Bojni klic narodnih socialistov in njihovih nacionalističnih zaveznikov se je pa glasil: »Boj Poincareju in Stresemannu!«

Tiste dni se je zgodilo, da so francoske vojaške oblasti dale usmrtiti Schlageterja, narodnosocialističnega bojevnika. Schlageterjeve smrti bi ne bil opazil nihče izven ozkega kroga njegovih tovarišev, če bi ne bil nemškemu ljudstvu z njo postregel Karel Radek, najsposobnejši propagandist Kominterne. Radek je vpil:

»Pridružite se komunistom, pa boste domovino rešili narodno in socialno!«

Radek se je nekaj časa pogajal z narodnosocialističnimi in nacionalističnimi voditelji, zlasti z grofom Reventlowom. Kot podlago za sodelovanje so računali dejstvo, da bi nemški nacionalizem mogel imeti uspeha le, če bo z ramo ob rami z boljševiško Rusijo korakal proti imperialističnima državama, Franciji in Angliji. Toda do takega zedinjenja ni prišlo. Prišlo je šele leta 1939 pod pogoji, ki se, kar se da, temeljito razlikujejo od tistih, na katere je merila Moskva, ko je Nemčija igrala še druge gosli.

Med tem so pripravili vse za separatistični državni udar. Voditelji separatistične stranke Matthes, Dorten, Smeets so nadzorovali svoje čete.

Velika demonstracija v Düsseldorfu naj bi konec septembra dala znamenje, da se okliče Renska republika.

Nacionalisti so se proti separatistom bojevali s posamičnimi nasilji. Komunistična stranka je uprizorila »lastno demonstracijo« proti separatističnim izdajalcem. Ko sta se sovražni sili srečali na cestnem križišču, sem prvič v življenju videl, kako se komunisti z ramo ob rami bore skupno z nacionalističnimi bojevniki in z nemško policijo. Separatiste so potolkli, v glavnem zaradi posega angleške, Nemčiji naklonjene vlade.

Še ko smo mi podpirali nemške nacionaliste ob Renu in ob Ruhri z vsem orožjem, ki smo ga imeli na razpolago, smo ugotovili, da bi si ob morebitni komunistični vstaji v Nemčiji ne mogli dovoliti spopada s francoskimi vojnimi silami. Vojni načrt, ki so ga izdelali naši štabni častniki v Porenju, je zahteval, da se naše strankarske vojaške sile umaknejo v osrednjo Nemčijo, na Saško in Turinško, kjer so komunisti tiste čase bili posebno močni. Naše bojne čete smo urili z ozirom na to.

Da bi pripravili komunistični prevrat, so nemški komunisti organizirali majhne nasilniške skupine, tako imenovane »Enote T«, ki naj bi nemško vojsko in policijo demoralizirale z umori. Te »Enote T« so bile sestavljene iz najbolj divjih in najbolj pogumnih strankarjev.

Spominjam se seje neke teh skupin. Bilo je nekega septembrskega večera v mestu Essenu, nekaj pred komunistično vstajo. Še zdaj vidim pred seboj, kako so se shajali: mirno, skoraj praznično, da bi prejeli zapovedi. Njihov zapovednik je kratko in jedrnato naznanil:

»Nocoj bomo delali.«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: Inž. Jože Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 — V ponedeljkih le jutranjik — Mesečna naročnina je 14 din, za inozemstvo 25 din — Samo ponedeljski »Slovenski dom« velja mesečno 5 dinarjev, polletno 25 dinarjev, celoletno 50 dinarjev. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ul. 6, Ljubljana — Telefon 40-01 do 40-05 — Podružnice: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.